

## מסורת הש"ס

(א) [לעיל כח:] (ב) ז"ק כ"ד;  
(ג) [מוספת] פ"ג;  
(ד) [עשרה סף].

## הגהות הב"ח

(א) במשנה אף במועד  
עשה קן וכו' אף בחול  
עשה קן.

## הגהות הגר"א

[א] במשנה מפני דרוי  
המדות. נמחק:

## לעזי רש"י

אישקומ"א. קפף.  
אורש"ר [אורש"ר].  
לחורף.

## מוסף רש"י

שוקל אדם בשר כנגד  
הבלי. טעם המוכר כשר  
נמשקל. טע"פ שסור  
לשקול לטעם דהתי  
מעשה חול. מותר הוא  
לשקול כנגד הכלי. וכנגד  
הקופיין. סקן גדול  
שקופיין. טו כשר. דלכא  
שימי ולא היו מעשה חול  
(ע"ל כח.).  
אין  
(שם) בורות שיחין  
ומערות. להטעם בתי מים  
לשמן. דמי דמי הלך  
לכל ויתן סקן הגמולס  
(ב"ק צ"ד).

## רבינו חננאל

בסורא אמרי כי תרטא  
כו'. פירוש נותן לה  
כי תרטא. והוא דבר  
ידוע באותו מקום. ולזה  
פלגו תרטא. ובכשר היו  
אומרים כי חלקא ופלגו  
חלקא. וכן אחיא וכן  
ירבעא בולן שם אותו כלי  
הידוע במקומם. [מתנ"י]  
אומר אדם לחבירו ביום  
טוב מלא לי כלי זה  
אבל לא במדה כו'.  
אוקמה שמואל הא דתנן  
מלא לי כלי זה אע"פ  
שמכיל מידה ידועה. כגון  
כלי שמכיל קפיו והוא  
עשוי להשתמש בו בביתו.  
אבל לא במידה. אבל  
לא בכלי המיוחד למדור  
בו לבני אדם שאני  
עשוי להשתמש בו אלא  
למדור לבדו. כגון קפיו  
שחור עשוי למדור לו  
למכירה ולקנייה אילו  
דברי ת"ק. ואתא רבי  
יהודה למימר אפילו כלי  
עשוי להשתמש בו. כיון  
שמכיל מידה ידועה אסור  
למלאותו ולתת אותו  
לחבירו ביו"ט. שמואל  
כאילו מודד ומכור לו.  
ואקשינן וכו' ר' יהודה  
מחמיר בשמחת יו"ט

# אין צדין פרק שלישי ביצה

## כח.

## עין משפט נר מצוה

בו א מיי פ"ד מהל'  
יו"ט הלכה כה סמג  
לאחין ע"ה טו"ע א"ח  
סמגן קח טו"ע א"ח  
בו ב מיי שם סמג שם  
טו"ע א"ח סמגן  
מקח טו"ע ג וסמגן שם  
טו"ע א:  
ד [טו"ע ח"מ סמגן שם  
טו"ע ב]:  
מה ה מיי שם הלכה כה  
סמגן שם טו"ע א"ח  
סמגן מקח טו"ע ד [וסמגן  
שם טו"ע ב]:  
בו ב מיי וסמגן שם  
טו"ע א"ח סמגן  
מקח טו"ע ד:  
ג ד מיי וסמגן שם טו"ע  
א"ח סמגן מקח טו"ע א:  
א"ח

## רבינו חננאל (המבשר)

ורבנן [מקילין]. והא  
איפסא משענין להו.  
דתנן רבי יהודה אומר  
שוקל אדם בשר כנגד  
הכלי כו'. ופרקינן דרבי  
יהודה ארביי יהודה לא  
קשיא. התם ככלי שאינו  
עומד במשקל יודע לפיכך  
מותר. הכא למלאות ולתת  
לא בכלי העומד למדה  
ידועה ואסור. לרבנן  
נמי דאמרי אין משגיחין  
במשך מאונס כל עיקר.  
כאשר עשושה מעשה חול  
ושוקל במאונס בשביל  
פניו אסור. אבל הכא  
כענין שנתן אדם כי  
ככלי של מדה ושותה  
לפיכך מותר. רבה אמר  
ובלבד שלא יזכור לו  
סכום מדה. מעשה באבא  
שאל רב בטיטת שהיה  
ממלא מדותיו מערב יו"ט  
כו'. וחכמים אומרים אף  
בחוץ עושין כן מפני  
מיצוי המדות. תנא הוא  
כיוס ש' גרבי יין כו'.  
ואסיקאן עישה בהן צרכי  
צבור. התנא גזל ואינו  
יודע ממי גזל. ולך יעשה  
בהן צרכי צבור. אילו  
הן צרכי צבור בורות  
שיחין ומערות. יירושלמי  
ר' אלעזר אמר לעזריא  
בר חמא מלא לי הדין  
מגא ולמחר אגן מכילין  
ליה. אדבריה רב חסדא.  
לומר שם דבריו בפיו  
לרבנן עוקבא. ודרש  
לא ימורד אדם שעורים  
ויתן לפניו בהמה. (א) אבל  
באומר קב או קביים  
ואינו חושש שטוש מידה.  
אמר רב מורדת אשה  
קמה ללוש בו. דכיון  
ידעיה דלישה חמשת  
רבעים עור (ב) מסכת  
כדי שתחול חלתה בעין  
יפה. ושמואל אמר אסור.  
ואסיקא אביי ואמר השתא  
דחנא דבי שמואל מותר  
ואמר שמואל אסור

זמדה ומכר ממנה עד שמכר חשבונו נמלא כל הנותר בחבית על ידי  
דרורין שהרתיח היין כשמוציאו ומעלה אופיא אישקומ"א בלע"ז ואין  
המדה מלאה והן נקראין דרורין לפי שמצדדין אותן מן היין כששומה  
אז נמי על דקלשי חייגי ושמן יז צו מלוי מפני שמודבק בשולי המדה  
ובדפנותיה וצדין שכימי דרורין ולא  
בשמן: והצדיו נכנסו כו'. כדפרישית  
בדרורין: לפני הגוזרים. של הקדש  
לעשות בהן זרכי הקדש אם ירלו.  
והם לא הקדישוה כסדורין אין יכולין  
להקדיש שאינו שלהם אי נמי יכולין  
הוא ליה גזל בעולה"ה: אמרו להם  
חכמים אין אסור וקוקין לך. הואיל  
ומתחלה לא נתכונתם לגזול שהלקוחות  
מוחלין על ידי טרדן ומרופתם שאינם  
יכולין לשהות עוד וידעי וקא מחלי:  
אף אנו אין רצוננו לך. לזה ליהנות  
משל אחרים: אמרו להם. חכמים  
א"כ אין לכם לעשות הקדש אלא  
לעשות בהן זרכי רבים שהרי משל  
רבים היה ויהנו הצעילים מהן:  
ואין יודע למי גזל. שגזל אנשים  
הרבים: שיחין ומערות. שמתכנסין  
בהן מים וסומן מהן. ובצ"ק (דף נ:)  
מפרש מאי צור ומאי שיח ומאי  
מערה: אדבריה. הנהיגו ומטייל  
עמו במצואות העיר: לא ימורד אדם  
קצ שעורין. אפילו ליתן לזהממו  
שנראה כמודד למכור: אצל קודר  
הוא. כקצ עלמנו נוקצ ככרי וממלאו  
שלא כדרך שומן לתת צדו למוכר:  
קודר. לשון נוקצ: נחפוס. מכשל  
קדרות נמי קרוי נחפוס: יקדיח.  
ישרוף אורש"ר בלע"ז: ענין יפה.  
שיעור חלה אחד מכ"ד לכהן וכשאינה  
יודעת מדת עיסתה היא מקממת  
ואומרת אין כאן כל כך אצל כשיודעת  
מדת עיסתה יודעת מה מפרש וגינה  
יפה בה: סוף דבי שמואל. בתוספתא  
ססיד שמואל מתנאים שלפניו כמו  
ססידו רבי חייא ורבי אשעיא וכמו  
ססידו רבי אה המשה: הסוף דלמור  
שמואל אסור. והוא שנה במשנתו  
מותר שמואל בשמעתיה דלמור אסור  
הלכה למעשה אסור לאשמועינן שהבא  
לשאלו הלכה לעשות מעשה מורין לו  
אסור ואי חזינן איניש דעדיד לא מחינן  
צדיה דהלכה דמותר ואין מורין כן:  
אין

קא עביד כדעבדין בחול דעבדי אינשי דמקרי חמרא במנא דכילא ושתו:  
מעשה באבא שאול בן בטנית: תנא אף במועד עושה כן מפני בטול בית המדרש תנו רבנן כנס  
שלש מאות גרבי יין מבורי המדות וחבריו כנסו שלש מאות גרבי שמן ממצוי המדות והביאום לפני הגוזרים  
לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים לכן אמרו להם אף אנו אין רצוננו בכך אמרו להם הואיל והחמרתם על  
עצמכם עשו מהם צרכי רבים דתנא י"ג גזל ואינו יודע למי גזל יעשה בהם צרכי רבים מאי ניגורו אמר רב חסדא  
בורות שיחין ומערות אדבריה רב חסדא לרבנא עוקבא ודרש הלא ימורד אדם שעורים ויתן לפניו בהמתו ביו"ט  
אבל קודר הוא קב או קבים ונותן לפניו בהמתו ואינו חושש ויהנתתו מודד תבלין ונותן לתוך קדרתו כדי שלא  
יקדיח תבשילו אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מורדת אשה קמה ביו"ט ונותנת לתוך עיסתה כדי שתחול חלה בעין  
יפה ושמואל אמר יאסור והא תנא דבי שמואל מותר אמר אביי השתא דאמר שמואל אסור ותנא דבי שמואל מותר  
שמואל

בסורא אמרי. דרכן לומר לטעם תן לי תרטא או פלג תרטא ובגדש  
אמרי חלקא או פלג חלקא ובפומבדיתא אמרי אחיא. כל הטעמים היו  
מנתחין בהמותיהם בשוה כך וכך נתחם מן הצהמה ולאותן הנתחם  
קרו להו בסורא תרטא ובגדש חלקא ובפומבדיתא אחיא ובגדש פקוד

רבעא: מתנ"י אצל לא נמדה.  
בגמ' מפרש לה ומאי פלוגמיהו:  
שהם ממלא מדותיו כו'. שאין  
מודדין ביו"ט: אף בחולו של מועד  
עושה כן. בגמ' מפרש טעמא. ולא  
גרסינן במתנ"י מפני דרוי המדות  
ואית דגרס ליה והן העלאת הרמימות  
ובגמרא מפרש: מפני מלוי המדות.  
כשהיה מוכר שמן היה לו מדות הרבה  
ומציאין הלקוחות כליהן ומודד לאיש  
ואיש במדה לעלמו ומתמנות והולכות  
למוד כליהן כל הלינה: גמ' המיוחד  
למדה. שמודד ומוכר בו: העומד  
למדה. שכשישכר זה צא זה תחתיו  
אצל עדיין לא מדד בו: ואסור רבי  
יהודה למימר. כיון דהוא עלמנו מדה  
ולכן עשוי וכדי מדה מחזיק לא ימלאנו  
דמחזיק ספיר כמודד ומוכר כעובדין  
לחול: כלי קופיין אין עומדין לך:  
כדעבדין בחול. במאונס פעמים  
שאין הליטרא לפניו וכיון שידע משקל  
כליו שוקל בו: לא קא עביד כדעבדין  
דחול. דעדיין לא ילא טבעו של כלי  
זה למדה: שם מדה. רבעא או לוג  
אלא כך יאמר לו סתם כלי זה מלא  
לי: הכל לא קא עביד כדעבדין  
בחול. שדרך לקוחות לומר תן לי לוג  
ואין דרכן לומר כלי זה מלא לי בדרך  
מקח אלא בדרך הלוואה או מתנה  
ואע"ג דמיוחד למדה: עבידי אינשי  
דמקרי חמרא. לחצריהם: במנא  
דכילא. שם מדה: סוף דבי שמואל  
עושה כן מפני בטול בית המדרש.  
שהיה חסם גדול וצאס רבים לשאלו  
שימו וצמועד רבים עוסקים בתורה  
שאין טרודים במלאכה והיה ממלאן  
כלילה שאין זמן צית המדרש כדי שיהא  
פנוי ציוס. ולמאן דגרס במתנ"י מפני  
דרורי המדות מפרש הכי מפני בטול  
צית המדרש של צאי מועד לא יהיה  
פנוי לשהות ולזכר מדותיו שלא ירמימו  
משתנן יין בחבית כך וכן לוגין

קא עביד כדעבדין בחול הכא  
מעשה באבא שאול בן בטנית: תנא אף במועד עושה כן מפני בטול בית המדרש תנו רבנן כנס  
שלש מאות גרבי יין מבורי המדות וחבריו כנסו שלש מאות גרבי שמן ממצוי המדות והביאום לפני הגוזרים  
לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים לכן אמרו להם אף אנו אין רצוננו בכך אמרו להם הואיל והחמרתם על  
עצמכם עשו מהם צרכי רבים דתנא י"ג גזל ואינו יודע למי גזל יעשה בהם צרכי רבים מאי ניגורו אמר רב חסדא  
בורות שיחין ומערות אדבריה רב חסדא לרבנא עוקבא ודרש הלא ימורד אדם שעורים ויתן לפניו בהמתו ביו"ט  
אבל קודר הוא קב או קבים ונותן לפניו בהמתו ואינו חושש ויהנתתו מודד תבלין ונותן לתוך קדרתו כדי שלא  
יקדיח תבשילו אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מורדת אשה קמה ביו"ט ונותנת לתוך עיסתה כדי שתחול חלה בעין  
יפה ושמואל אמר יאסור והא תנא דבי שמואל מותר אמר אביי השתא דאמר שמואל אסור ותנא דבי שמואל מותר  
שמואל

(א) צ"ל אצל ליעול באומר  
קב או קביים מותר ואינו חושש  
כו'.  
(ב) חזון מתי ואין צ"ל ועוד  
היא מסכתא ליעול חלתה וכו'.